

»Allt är relativt – även reseminnen«

NÄR VINTERN ÄR SOM KARGAST reser jag till mörkaste Småland. Där bor farmor. Jag kryper ner i sängen tidigt om kvällarna medan snön faller och elementen kokar. Farmor tycker om att ha det varmt. Sedan reser jag ännu längre, med en bok. Alltid en bok hos farmor. Just nu läser jag *Utrensning* av Sofi Oksanen och håller kvar romanvärlden djupt in i drömmarna.

På morgonen är farmor utom sig av smärtan i revbenen som gick av i veckan. Hon kan inte andas utan att det skär som knivar. Det dröjer minst hundra Alvedon innan hon kan lirka sig upp och asa sig (hon kallar det så) in till soffan.

Det blir lagom till elva-kaffet. Då berättar jag vad som händer i huset i Estland där *Utrensning* utspelar sig. Men ibland är det svårt att förklara för farmor. Hon hör lite dåligt och minns lite dåligt. Hon uppfattar att det är jag som har varit där och rest. Så för enkelhetens skull fortsätter jag att berätta för henne vad jag upplevde.

Vi har en väldigt trevlig stund över elva-kaffet. Vi pratar om Ryssland och Sovjetunionen och »De Röda«, som alla var rädda för när farmor var ung. Fast jag ljuger ju, tänker jag när jag bär bort kaffebyggaren.

Jag har ju inte varit i Estland.

Det ringer i telefonen och det är farmors svägerska.

– Det är så bra, jag var rena Höka Spöket när jag vaknade i morse, hör jag farmor säga.

Att vara som Höka Spöket betyder ungefär att man är pigg som en mört.

Sedan frågar farmor mig hur det går med medicin-studierna. Om jag alldeles har lagt de planerna på hyllan? Det frågar hon varje gång jag hälsar på. Hon säger att jag alltid har velat bli läkare. Fast jag kan inte minnas det. Jag drömde om att bli journalist, jag pluggade i fem år, har arbetat i åtta år och trivs väldigt bra. Men farmor säger att det aldrig är för sent att ändra sig.

Farmor berättar ofta för mig hur saker och ting var. Saker som: förklaringen till mina föräldrars skilsmässa, hur trevliga/otrevliga grannarna var i parhuset där hon bodde med familjen i massa år, hur tveksam bakgrund läkaren som opererade hennes ben hade. Det visar sig ganska ofta att andra anhöriga har en helt avvikande bild av hur det låg till.

Det stör inte mig speciellt mycket. Bara ibland,

som när hon matar hunden vid bordet inför allas ögon och sedan blånekar. Eller när hon fuskar i minigolf. Men för det mesta kommunicerar vi bra.

Jag tycker själv att det är svårt att skilja mina tänkta minnen från mina faktiska erfarenheter och med henne känns det mindre petigt att det blir helt rätt.

Efter elvakaffet undrar hon hur det går med min stilige fästman. Jag säger att det är slut, sedan ett år tillbaka. Andra gången hon frågar säger jag också att det är slut. Men tredje gången mumlar jag bara och snart sitter jag och berättar om hur det nog skulle ha kunnat vara om vi fortfarande hade varit tillsammans.

Det står väldigt klart för mig och jag behöver aldrig tänka efter eller staka mig. Vi har ganska många problem, jag och min stilige fästman. Farmor är klok och har mycket nöd och lust att dela med sig av. Jag känner mig tröstad.

Om man vill vara elak så skulle man kunna kalla vårt umgänge för »god dag yxskaft«. Själv tycker jag att det är givande. När man kommer till henne ligger alla möjligheter öppna, man kan resa vart som helst i tid och rum och sammanhang.

Verkligheten tappar sin självklarhet hemma hos farmor. Det spelar inte så stor roll om det var, eller om det kunde ha varit. Eller om något har inträffat rent fysiskt eller mest

i tanken. Allt är relativt och allt kan förändras.

Det viktiga är att vi är tillsammans, det kompromissar inte farmor med.

Fast jag vill absolut inte föra henne bakom ljuset, så på kvällen säger jag:

– Jag har aldrig varit i Estland. Jag bara sa så, för att jag läser en bok som handlar om det.

– Jaså, säger du det? svarar farmor då. Jag tror bestämt att du har varit där någon gång. Du kanske har glömt bort det. 🏠

»HOS FARMOR LIGGER
ALLA MÖJLIGHETER
ÖPPNA, MAN KAN
RESA VART SOM
HELST I TID OCH RUM
OCH SAMMANHANG«

JOSEFIN OLEVIK

Som vill tipsa om *Resor jag aldrig gjort*, av Syborg Stenstump. En bilderbok av Anna Höglund som passar drömmare i alla åldrar.